పేదవాడి దీపావళి

దీపావళి టపాకాయలు అట్టహాసంగా పేలుతున్నాయి.

ఎవరో గొప్పింటి పిల్లలు సరాలకు సరాలు పెట్టి కాలుస్తున్నారు. మరొకవైపు కాకరపువ్వొత్తులూ చిచ్చుబుడ్లూ, భూచక్రాలూ, విష్ణు చక్రాలు - దేవలోకంలోని ఆనందమంతా ఆ పిల్లల మొహాలపైనే తాండవిస్తోంది.

ఆ రోజే దీపావళి. అమావాస్య రాత్రి. ఎప్పుడూ ఆకాశంలో కనిపించిగానీ పిల్లల్ని ఆనందపరచలేని చందమామ ఆ రోజు ఎవరికీ కనిపించకుండా పోయి ఆనందపరిచే పండుగ. పసిపిల్లల మొహాల్లో చిరుదివ్వెలు వెలిగించే పండుగ.

అయితే ఆ పూట ఎందుకో ఒక పేద పిల్లవాడి మొహంలో వెలగాల్సిన దీపాలు వెలగడం లేదు. ఎందుకో ఏమిటీ, పండుగ జరుపుకోవడానికి ఆ పిల్లవాడి దగ్గర ఒక్క టపాకాయ కూడా లేదు.

దీపాలతో వెలిగిపోతున్న వీధుల వెంట ఒంటరిగా తిరుగుతూ మిగతా పిల్లలు జరుపుకుంటున్న పండుగను ఆశ నిండిన కళ్లతో చూస్తున్నాడు వాడు. ఆ కళ్ళ వెనక చిన్న కథ ఒకటుంది. వాడి తండ్రి బజార్లో బస్తాలు మోసి డబ్బు సంపాయిస్తాడు. వాడి తల్లి జబ్బు మనిషి. ఏ పనీ చేయలేదు. వాడికో అక్క వుంది. చింతకాయలు అమ్మి డబ్బు తెస్తుంది. వాళ్ళ సంపాదన ఇంట్లో తిండి గింజలకే సరిపోదు. ఇంక వాడికి టపాకాయలు ఎలా వస్తాయ్?

అంతా కలిపి వాడికి అయిదేళ్లు కూడా సరిగ్గా లేవు. తనకు టపాకాయలెందుకు రావో చూచాయగా అర్థం చేసుకోగల ఇంగిత జ్ఞానం వాడికుంది. అయితే ఈ లోకంలో కొందరు పిల్లలకే టపాకాయలు కాల్చుకోగల అవకాశం ఎందుకుందో తెలుసుకోగల తెలివే లేదు. కనీసం ఒక్కరైనా దగ్గరికి పిలిచి తనతో ఆనందం ఎందుకు పంచుకోరు?

అలా ఒంటరిగా ఒక్క స్నేహితుడు కూడా లేకుండా వాడు వీధుల వెంట తిరుగుతూ సరాలు కాలుస్తున్న ఆ పిల్లల ఇంటి ముందుకొచ్చి నిలబడ్డాడు.

టపాకాయలు పేలుతుంటే కేరింతల్లో లోకమే మరచిన ఆ పిల్లలు వాణ్ణి గమనించనైనా గమనించలేదు.

సరం సర్రున కాలిపోతుంటే టపాకాయలు ఎడతెరిపి లేకుండా పేల్తున్నాయ్. అది చూస్తున్న వాడి గుండెలో చిత్రమైన అనుభూతి నిండిపోయింది. మంత్ర ముగ్ధుడిలా ఆ కాలుతున్న సరంవైపు చూస్తున్నాడు.

చూస్తుండగానే ఒక సరం అయిపోయింది. వాళ్లు మరో సరం పెట్టారు. మళ్లీ మోతలు. మళ్లీ కేరింతలు. వందలా? వేలా? ఎన్ని టపాకాయలు పేలుతున్నాయో లెక్క తెలీదు.

అది చూస్తున్న వాడి మనసులో ఒక చిన్న ఆలోచన ప్రవేశించింది. ఇన్ని టపాకాయలు పేలుస్తున్నారు. అడిగితే వాళ్ళు తనకు ఒక్క టపాకాయ ఇవ్వకుండా పోరు.

ఆ ఆలోచన కలుగుతూనే వాడు కాలుతున్న టపాకాయల్ని తప్పించుకుంటూ ఆ పిల్లల పంచన వెళ్లి నిలబడ్డాడు.

"బాబూ!" అన్నాడు సిగ్గుపడుతూ.

టపాకాయల మోతలో వాళ్లకు ఆ గొంతు వినిపించలేదు.

"బాబూ!" ఈసారి కాస్త ధైర్యం తెచ్చుకొని మరింత గట్టిగా పిలిచాడు.

ఆ పిల్లల చేత టపాకాయలు కాల్పిస్తున్న పెద్ద మనిషి తల పక్కకు తిప్పి చూశాడు.

ఎదురుగా చిరుగు పాతల్లో మసిబొగ్గులా దర్శనమిస్తున్న వామనావతారం. ఆ అవతారమే ఆ పెద్దమనిషికి చిరాకు తెప్పించింది.

చెయ్యి చాచి ఏదో అడగబోయాడు వామనుడు.

వాడు మూడడుగులే అడుగుతాడేమోనని భయపడిపోయాడేమో ఆ పెద్ద మనిషి! చాచిన ఆ చెయ్యి చూస్తూనే అమాంతం కసురుకున్నాడు.

"రేయ్! పోరా! పోరా అవతలికి."

'టపాకాయ' అనే మాట నోట్లో వుండగానే ఆ తిరస్కారానికే వాడు ఖిన్నుడైపోయాడు. ఎంతో ఆశగా వచ్చిన వాడి పసి మనసు చివుక్కుమంది.

పండగ పూట ఆనందంలో ఈ పీడాకారం ఎదురు పడ్డం ఆ పెద్దమనిషికి సహించరానిదైంది.

"పొమ్మంటే పోవేరా? పో అవతలికి."

వాడి కళ్లలో నీళ్లొచ్చాయ్. అంత తిరస్కారం ఎదురవుతుందని వాడు ఊహించలేదు. ఆ కసురుకు నిశ్చేష్టుడైనవాడు కాస్తా నెమ్మదిగా తేరుకున్నాడు. ఇంకా అక్కడే నిలబడితే తన్నులు తప్పవని గ్రహించాడు. నెమ్మదిగా ఇవతలికి వచ్చేశాడు. గొంతుకేదో అడ్డు పడ్డట్టయ్యింది.

పండగ పూట దానం చేస్తే పరంలో మోక్షం వస్తుందంటారు. ఆ మోక్షం మీద ఆ పెద్ద మనిషికి పెద్ద ఆసక్తి ఉన్నట్టు లేదు. ఇహమే ఇంత ఆనందదాయకంగా వుంటే పరం గురించి ఆలోచించడం దేనికి?

వామనుడటు వెళ్లగానే తన రాజ్యం తనకు దక్కిందని బలిచక్రవర్తి ఎంత సంతోషించి వుండేవాడో అంతగానూ సంతోషిస్తూ ఆ పెద్ద మనిషి తన పిల్లల్తో కలిసి ఆనందం పంచుకోవడంలో మునిగిపోయాడు.

విరిగిన హృదయంతో వాడు పేలుతున్న టపాకాయల వంక చూస్తున్నాడు.

భుజంమీద ఎవరిదో చెయ్యి పడింది.

తల పైకెత్తి చూశాడు.

అక్క!

చండికలా కళ్లెర్ర జేసి చూస్తోంది.

"అడుక్కోవడానికి వెళ్తావురా! ఉండు అమ్మతో చెబుతాను!" వాడు బెదిరిపోయాడు.

"అది కాదక్కా! అదీ... అదీ... టపాసు...!"

"టపాసు అడగడానికి వెళ్లావా?"

వాడు గుటకలు మింగాడు.

"ఉండు నీ పని చెప్తాను!"

వాడి కళ్ళలో భయం కనిపించింది.

ఆ భయం చూసి ఆ అక్కకు జాలి కలిగింది.

"అడుక్కోకూడదురా! అమ్మ కొడుతుంది. చెప్పు, అడుక్కుంటావా ఇంకోసారి?"

"లేదక్కా"

ఆ పసివాడి మొహంలో దైన్యం చూసి ఆమెలో ప్రేమ పొంగుకొచ్చింది.

"నీకు టపాకాయలు కావాలి కదా! నాతోరా."

వాడి మనసులో ఆశ ఒక్కసారిగా వెల్లివిరిసింది.

ఉత్సాహంతో ఎగిరి గంతేసి అక్క వెంట పడ్డాడు.

ఆమె వాణ్ణి నేరుగా ఓ పెద్ద మర్రిచెట్టు దగ్గరికి తీసుకెళ్లింది.

వాడికేం అర్థం కాలేదు.

చుట్టూ నిర్మానుష్యంగా వుంది. "ఇక్కడికొచ్చావేం? టపాసేది?" ఆశగా అడిగాడు.

"ఇదిగో టపాసు."

ఆ మర్రిచెట్టు చాలా పెద్దది. ఊడలు పాతుకుంది. దాని కొమ్మలు చేతికి అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఆమె వరసగా కొన్ని ఆకులు కోసింది.

"టపాసిస్తావని ఆకులు కోస్తావేందక్కా? టపాసు కావాలి," వాడు మారాం చేశాడు.

"ఇదిగోనంటుంటే టపాసు!"

ఆమె గుప్పిలి మూసి బోలుమీద ఆకు పరిచింది. రెండో చేత్తో ఆకుమీద బలంగా చరిచింది.

ఠాఫ్‌మనే శబ్దం.

అచ్చం టపాకాయ పేల్చినట్టే పేలింది.

"ఇదా టపాసు?" ఒక్కసారిగా వాడి ఉత్సాహమంతా నీరుగారిపోయింది. కళ్లల్లో మళ్ళీ నీళ్లు తిరిగాయి.

అక్క తమ్ముణ్ణి ప్రేమగా దగ్గరికి తీసుకుంది.

"పిచ్చి వెధవా! ఇదేరా మన దీపావళి!"

ఆమె మరో ఆకు పెట్టి టపాకాయ మోగించింది. వాడు చాలాసేపు బుంగమూతి పెట్టుక్కూచున్నాడు. ఆమె చేతిలో టపాకాయలు వరసగా పేల్తున్నాయ్. క్రమంగా వాడికి చిన్న ఆసక్తి పుట్టుకొచ్చింది.

తనూ ఓ ఆకు తీసుకుని ఠపీమని పేల్చాడు.

"అద్దీ!" సంతోషంగా అందక్క.

ఆమె సంతోషం చూసి వాడికీ సంతోషం కలిగింది. తన విషాదమంతా మర్చిపోయి మరో టపాకాయ పేల్చాడు.

ఆ అక్క చిన్నతనంలో దీపావళి అలాగే గడిచింది.

అదే ఆమె తమ్ముడికి నేర్పింది.

వాడూ తన సంతానానికి అదే నేర్పుతాడు.

దూరంగా ఊళ్లో ఉడ్పున్నవాడి దీపావళి.

ఊరవతల మర్రిచెట్టు కింద పేదవాడి దీపావళి.

మందాకిని, నవంబర్ 1994